

Εικαστική «απόβαση» Κώστα Βαρώτσου στο κουφάρι ναυαγίου, Γ. Μυρτσιώτη

Διαβάστε τα κείμενα [1](#), [2](#), και [3](#) σχετικά με το έργο του Κώστα Βαρώτσου [Απόβαση](#) και το έργο της Καλλιόπης Λεμού [At crossroads-crossings \(Στα σταυροδρόμια-περάσματα\)](#).

(κείμενο 2)

Γιώτα Μυρτσιώτη

Εικαστική «απόβαση» Κώστα Βαρώτσου στο κουφάρι ναυαγίου

[...] Η καλλιτεχνική παρέμβαση στο πλοίο ξεκίνησε τον περασμένο Αύγουστο. Το κουφάρι έπειτα από ειδική επεξεργασία για την προστασία του από τη σκουριά στα ναυπηγεία του Μπρίντζι, όπου είχε μεταφερθεί μετά την ανέκλευσή του για τη δίκη της τραγωδίας, τοποθετήθηκε στο λιμάνι του Οτράντο. Εκεί το δούλεψε ο Κώστας Βαρώτσος. «Το αγκάλιασα με γυαλί για να του δώσω ρευστότητα στον χώρο και κίνηση. Κίνηση προς τα μπρος σε όλα τα επίπεδα. Κίνηση φυγής από την παγίδα θανάτου στην οποία βρίσκεται όχι μόνο η Ελλάδα αλλά όλη η Ευρώπη, ειδικά αυτή τη στιγμή κατά την οποία η Γηραιά Ηπειρος, απειλημένη από τις οικονομικές δυσκολίες, γίνεται εσωστρεφής και επικίνδυνη.» [...]

Γιώτα Μυρτσιώτη,
[Η Καθημερινή](#), 01/02/2012

Ασκήσεις

1. Διαβάστε προσεκτικά τα αποσπάσματα της συνέντευξης του Κώστα Βαρώτσου (κείμενα [1](#) και [2](#)) και παρατηρήστε την εικαστική του παρέμβαση *Απόβαση* στο πλοιάριο «*Kateri i Radës*», που στήθηκε το 2009 στο Οτρόντο της Ιταλίας.
  - Ποιες είναι οι επιλογές του ως προς τη μορφή του έργου (υλικά, σχήμα, όγκος κτλ.) και πώς τις αιτιολογεί; Γιατί νομίζετε ότι το έργο χαρακτηρίζεται «εικαστική παρέμβαση»;
  - ανατριχιαστικό κουφάρι, υγρός τάφος: Ποιο νόημα έχουν αυτές οι φράσεις στο κείμενο (1);
  - Ποιο ήταν το μήνυμα που ήθελε να δώσει ο Βαρώτσος με το έργο του; Να κάνω το πλοιάριο αυτό ένα άλλο ταξίδι προς τη ζωή μέσα από την τέχνη; Πώς καταλαβαίνετε αυτά τα λόγια του καλλιτέχνη;
  - Για ποιο λόγο ο Βαρώτσος ονόμασε το έργο του *Απόβαση*; Πώς συνδέεται το έργο του αυτό με την Ελλάδα; Γιατί ονομάζει το έργο του πολιτικό;
2. Διαβάστε προσεκτικά τα αποσπάσματα της συνέντευξης της Καλλιόπης Λεμού (κείμενο [3](#)) και παρατηρήστε το έργο της [At crossroads-crossings \(Στα σταυροδρόμια-περάσματα\)](#), το οποίο χαρακτηρίζεται ως εγκατάσταση και στήθηκε το 2009 στην πύλη του Βραδεμβούργου, στο Βερολίνο, βλ. και <http://kalliopilemos.com/project/at-crossroads-crossings/>. Ποια κοινά στοιχεία και ποιες διαφορές παρουσιάζουν, κατά τη γνώμη σας, τα δύο έργα; Ποιο σας αγγίζει περισσότερο και γιατί;

3. Ένα έργο τέχνης, όπως αυτά του Βαρώτσου και της Λεμού, θεωρείται σπουδαίο όχι μόνο από αισθητική άποψη, αλλά και γιατί επιτελεί μια σημαντική κοινωνική λειτουργία. Σε τι συνίσταται αυτή η λειτουργία στη συγκεκριμένη περίπτωση; Να συζητήσετε το θέμα, λαμβάνοντας υπόψη τις συνεντεύξεις.
4. Να συζητήσετε το θέμα της στάσης του καλλιτέχνη απέναντι σε τραγικά γεγονότα της επικαιρότητας, όπως αυτά του προσφυγικού, λαμβάνοντας υπόψη τα παρακάτω:
- α) Το σχόλιο της δημοσιογράφου Μαργαρίτας Πουρνάρα ότι *το μεταναστευτικό είναι πλέον της «μόδας»* και ότι τα οφέλη της προβολής του προσφυγικού τα μοιράζονται συχνά και οι ίδιες οι διασημότητες που εμπλέκονται, όπως π.χ. η Σούζαν Σάραντον που επισκέφτηκε τον προσφυγικό καταυλισμό στη Μυτιλήνη.
- β) Το απόσπασμα από τη συνέντευξη του Βαρώτσου: *Πιστεύω ότι μπροστά στον θάνατο, αυτόν που βλέπεις να συμβαίνει μπροστά σου, όπως τώρα με τους πρόσφυγες στα νησιά, το μόνο που έχεις να κάνεις είναι να μείνεις σιωπηλός και στοχαστικός. Τα έργα θα προκύψουν αργότερα. Πρέπει να ξέρεις πώς και, κυρίως, πότε θα αφουγκραστείς τον πόνο. Όσο για το ενδιαφέρον που θα δείξουν οι καλλιτέχνες για την τραγωδία των προσφύγων, ο χρόνος θα δείξει την αντοχή του.*
- Ποια είναι τα αμφίπλευρα οφέλη από την παρουσία διάσημων καλλιτεχνών σε τέτοιες συγκυρίες; Ποια είναι η δική σας γνώμη σας για το θέμα;
  - Πώς αντιλαμβάνεστε την έκφραση του Βαρώτσου «αφουγκράζομαι τον πόνο» και τι νομίζετε ότι υπονοεί με την τελευταία φράση του αποσπάσματος;
5. Με αφορμή ένα από τα δύο κείμενα που ακολουθούν, να γράψετε ένα δικό σας κείμενο. Να επιλέξετε οι ίδιοι το κειμενικό είδος που σας ταιριάζει.

Συνηθίζει το αυτί στην κακιά είδηση: “Α, έχουμε κι άλλους 700. Την περασμένη είχαμε 100.

Αυτή το παρακάναμε... Την επόμενη πόσους; 2.000;

απόσπασμα από τη συνέντευξη του Βαρώτσου

Στην αργατιά, στη χωριατιά το χιόνι, η γρίππη, η πείνα, οι λύκοι, ποτάμια, πέλαγα, στεριές, ξολοθρεμός και φρίκη.

Χειμώνας άγριος. Κ’ η φωτιά, καλοκαιριά στην κάμαρά μου.

Ντρέπομαι για τη ζέστα μου και για την ανθρωπιά μου.

Κωστής Παλαμάς, Ο κύκλος των τετράστιχων